

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Handboek schizofrenie.

W. Cahn, L. Krabbendam. I Myin-Germeys, R. Bruggeman & L. de Haan (red.)
Utrecht: De Tijdstroom, 2011
551 pagina's

In de reeks handboeken van uitgeverij De Tijdstroom is een nieuw werk verschenen. Het is een lijvig handboek geworden, dat ons laat zien dat de kennis over schizofrenie de laatste decennia enorm is toegenomen. Het handboek behandelt alle mogelijke aspecten van schizofrenie: de geschiedenis van het concept schizofrenie, de huidige classificatie en diagnostiek, de epidemiologie en het beloop, de etiologie, de pathofysiologie, comorbiditeit en natuurlijk de behandeling. Tot slot wordt aandacht besteed aan het perspectief van de schizofreniepatiënt en de rol van de familie. De hoofdstukken zijn geschreven door een grote groep specialisten op de betreffende terreinen. In verschillende hoofdstukken wordt soms kort iets geschreven over het cognitief functioneren. Hoofdstuk 17, geschreven door Lydia Krabbendam en André Aleman, is echter geheel gewijd aan cognitieve stoornissen. Het cognitief functioneren van schizofreniepatiënten varieert enorm en is een sterke voorspeller van problemen in het dagelijks leven. Daarom is de neuropsycholoog vaak betrokken bij de diagnostiek en behandeling van schizofrenie. De auteurs bespreken in hoofdstuk 17 een testbatterij die tot stand is gekomen op een expertmeeting in het kader van Measurement and Treatment Research to Improve Cognition in Schizophrenia (MATRICS). Deze MATRICS Consensus Cognitive Battery bestaat uit tests voor een aantal specifieke cognitieve domeinen (snelheid van informatieverwerking, aandacht of vigilantie, verbaal leren, en redeneren en probleem oplossen) aangevuld met het domein sociale cognitie. In het hoofdstuk wordt verder aandacht besteed aan concepten als Theory of Mind en metacognitie. Dit hoofdstuk geeft op heldere wijze een overzicht van de cognitieve problemen die schizofreniepatiënten kunnen ervaren.

Zoals je van een handboek mag verwachten is er naast een goede inhoudsopgave een index, zodat een specifiek onderwerp gemakkelijk teruggevonden kan worden. Kortom, het handboek geeft een mooi overzicht over alles wat er bekend is over schizofrenie, en verdient daarom een plaats in de boekenkast bij eenieder die met deze patiëntengroep werkt.

Bipolaire stoornis.

N. Jabben & B. Arts
Amsterdam, Hogrefe Uitgevers, 2011
111 pagina's

In de nieuwe serie 'Diagnostiek en behandeling voor de professionals' van uitgeverij Hogrefe is dit alweer het zesde boekje. In het boek worden op een toegankelijke wijze de kenmerken van de stoornis en bewezen effectieve behandelingen beschreven. De serie is bedoeld voor (klinisch) psychologen, psychotherapeuten, en psychiaters. De bipolaire stoornis is een complexe stoornis met vele gezichten. In dit boek beschrijven de auteurs op een overzichtelijke manier de kenmerkende symptomen, epidemiologie, comorbiditeit en het beloop van bipolaire stoornissen. Vervolgens worden de etiologie, de neuropsychologie en psychosociale factoren besproken. Meer dan de helft van het boek gaat over de diagnostiek en bewezen effectieve behandeling, die overeenkomt met de huidig geldende richtlijnen voor bipolaire stoornissen. In een appendix zijn een aantal meetinstrumenten opgenomen die behulpzaam kunnen zijn bij de diagnostiek. Het boek is doorspekt met casussen die de specifieke onderwerpen illustreren. Het is in heldere taal geschreven, goed opgebouwd en leest prettig. Het boek geeft op toegankelijke wijze een beknopt overzicht van de huidige kennis over de diagnostiek en de behandeling van bipolaire stoornissen, en is daarmee een goede aanvulling op de *Richtlijn bipolaire stoornissen* (Nolen e.a., 2008) en het uitgebreidere *Handboek bipolaire stoornissen* (Kupka e.a., 2008).

Clinical neuropsychology of emotion.

Yana Suchy
New York: Guilford Press, 2011
370 pagina's

Suchy, psycholoog aan de universiteit van Utah, verricht zelf veel onderzoek naar de relatie tussen executief functioneren en emotie. Het boek gaat ook vooral over emotie, niet zozeer over specifieke emoties. De eerste twee hoofdstukken behandelen opvattingen over emotie en persoonlijkheid vanaf de klassieke oudheid tot aan de moderne tijd, inclusief de opvattingen over de biologische basis. Het tweede deel gaat gedetailleerd in op de biologische facetten van emotie, zoals de reflexieve reactie, de emotionele gewaarwording en het inzicht in emotie, emotionele communicatie en regulatie. In deel 3 ko-

men stemming en motivatie aan de orde en daarbij wordt ook ingegaan op stress. Deel 4 is een blik op de toekomst en behandelt vooral de link tussen emotie enerzijds en allerlei deelgebieden zoals het onderzoek naar karakter en persoonlijkheid, genetica, individuele verschillen, fysieke en mentale gezondheid. Suchy geeft haar visie op een heldere manier, in overzichtelijke en goed gestructureerde hoofdstukken, geïllustreerd met behulpzame schema's, figuren en tabellen. De korte omschrijving van de thema's die behandeld worden wekt misschien de indruk dat het om een theoretisch werk gaat, maar die indruk is onjuist. Het boek richt zich wel degelijk op de klinisch neuropsycholoog, of diegene die dat graag wil worden.

Genot als kompas.

David J. Linden

Amsterdam: Nieuwezijds, 2011

240 pagina's

Dit boek is een vertaling van *The compass of pleasure* van de David J. Linden die hoogleraar Neuroscience is aan de Johns Hopkins University. Een serieuze wetenschapper dus, maar hij probeert zijn kennis en inzichten voor een breed publiek toegankelijk te maken. Dat doet hij niet alleen door zijn stijl van schrijven, maar ook door de keuze van onderwerpen. Hij probeert uit te leggen waarom sommige mensen veel wisselende seksuele contacten hebben, hoe mensen verslaafd kunnen raken aan gokken, nicotine of heroïne, of wat fastfoodrestaurants doen om klanten te verleiden tot nog meer eten. We willen genieten en dat doen we dan ook. Centraal in het verhaal staat het genotscircuit, waarbij dopaminerge neuronen in het ventraal tegmentale gebied en de nucleus accumbens de belangrijkste rol spelen, maar ook gebieden in de prefrontale cortex, het dorsale striatum, de amygdala en de hippocampus. Een ervaring leidt tot een aangename ervaring, genot, maar door ons leervermogen worden we er ook toe gebracht om die ervaringen opnieuw te beleven en dat wordt dan een verslaving. Dit basale mechanisme kan veel vormen van ontspoord gedrag verklaren. Linden heeft een zeer leesbaar boek geschreven dat op veel onderzoek is gebaseerd. In een uitgebreid deel aan het eind van het boek zijn de onderzoeken terug te vinden.

Het gelaagde brein: Reflectie en discipline bij het werken aan verandering.

Martin Appelo

Amsterdam: Boom, 2011

240 pagina's

Het boek is bedoeld voor mensen die overwegen om professionele hulp te zoeken vanwege relatieproblemen, psychische problemen, burn-out, verslaven-gewoontes of niet-medisch te verhelpen complicaties van een chronische of invaliderende ziekte. Een zelfhulpboek. Maar dan wel met de titel: het gelaagde brein. Zijn we inderdaad al zo ver in onze kennis van het brein dat we breingebaseerde stappenplannen kunnen ontwikkelen om van psychische problemen af te komen? Het brein komt in feite maar kort aan bod. Het begrip gelaagdheid verwijst naar de 'Triune Brain'-theorie van Paul MacLean: het reptielencomplex (niet alleen de hersenstam, zoals Appelo schrijft, maar ook het diëncefalon), het limbisch systeem en de neocortex. Het idee is dat het brein gericht is op het ontwikkelen van reflexmatig gedrag (uitgevoerd door de onderste twee lagen) om er zo voor te zorgen dat de neocortex tijd vrij houdt voor het maken van 'verhalen', interpretaties. Hoewel het idee van de Triune Brain wel populair is geworden, speelt het in de neurowetenschappen geen belangrijke rol (en wordt het niet genoemd in het hierboven beschreven boek van Linden, dat in wezen over hetzelfde thema gaat). Dat neemt niet weg dat gedrag aangeleerd wordt en vaak ook moeilijk af te leren is. Een systematisch stappenplan om geautomatiseerd gedrag dat ongewenste bijeffecten heeft te doorbreken, kan best behulpzaam zijn. Het stappenplan zelf is echter niet gebaseerd op onze inzichten in het functioneren van de hersenen.

Gedrag in uitvoering: Over executieve functies bij kinderen en pubers.

Diana Smidts en Mariëtte Huizinga

Amsterdam: Nieuwezijds, 2011

192 pagina's

Diana Smidts, kinderneuropsycholoog aan de universiteit van Melbourne, en Mariëtte Huizinga, ontwikkelingspsycholoog aan de universiteit van Amsterdam, hebben onlangs de Nederlandse versie van de Behavior Inventory of Executive Function gepubliceerd. Hun samenwerking heeft ook geleid tot dit boek, een toelichting voor een breder publiek over wat executieve functies nu precies zijn en hoe die zich bij kinderen ontwikkelen. Geen onbelangrijk onderwerp, want dat is toch waar ontwikkeling